

ВІДГУК

офіційного опонента

кандидата економічних наук Чевели Галини Олександрівни

на дисертацію Стрілець Єлизавети Михайлівни

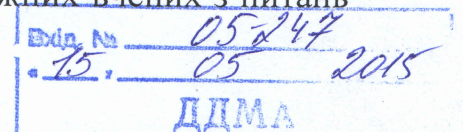
**на тему: «Забезпечення ефективності діяльності
страхових компаній України»,**

**подану на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук
за спеціальністю 08.00.08 - гроші, фінанси і кредит**

Актуальність обраної теми дисертації. Тема дисертаційного дослідження Стрілець Є. М. є актуальною з огляду на неповноту розробки науково обґрунтованих теоретико - методичних та практичних рекомендацій щодо забезпечення ефективності діяльності страхових компаній України, недостатнє їхнє застосування у сучасній практиці управління страховими компаніями. Трансформація галузевої структури господарства, пов'язана із кризовими явищами, а також реформаційні процеси вітчизняної економіки, збільшують невизначеність результатів діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, що призводить до загального підвищення рівня фінансового ризику. Саме в таких умовах доцільно включати страхові компанії до фінансового кластера, що забезпечить ефективну діяльність страхових компаній.

Мета дослідження вбачається автором в науковому обґрунтуванні теоретико-методичних аспектів та розробці практичних пропозицій щодо забезпечення ефективності діяльності страхових компаній України в кризових умовах (с. 5).

Обґрунтованість та достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій. Аргументованість, достовірність та обґрунтованість зроблених у дисертації висновків та рекомендацій визначається сукупністю викладених наукових результатів, що базуються на глибокому аналізі фахової літератури, фактологічного матеріалу, статистичних даних. У ході дослідження автором опрацьовано фундаментальні праці вітчизняних та зарубіжних вчених з питань

ефективності страхової діяльності, матеріали Міністерства фінансів України, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, Ліги страхових організацій України, дані фінансової звітності страхових компаній України, законодавчі та нормативні акти України, матеріали наукових конференцій та результати особистих досліджень.

В контексті аналізу теоретичних основ щодо визначення сутності ефективності діяльності страхових компаній, як в частині визначення основних категорій, так і аналізу еволюції поглядів, дисертант робить висновок, що ефективність можна розглядати як фактор забезпечення життєздатності, а її складові визначаються в залежності від стадії життєвого циклу страхової компанії (с. 24).

За результатами дослідження динаміки українського страхового ринку, основних тенденцій розвитку вітчизняних страховиків, автор визначив стратегічні можливості функціонування страхових компаній. Це доводиться переконливою аргументацією щодо наявності позитивних чинників, таких як поліпшення структури активів страховиків, зменшення кредиторської заборгованості та підвищення фінансової надійності (с. 75-77). Проте проблеми підвищення рівня капіталізації страховиків, ліквідності їх активів та концентрації страхового ринку залишаються актуальними. Дану ситуацію автор пояснює сукупністю причин і умов та вважає за необхідне розробку державної політики ефективного розвитку страхування у комплексі з іншими загальнонаціональними економічними пріоритетами (с. 97-98).

Визначено основні критерії, що досліджуються під час проведення рейтингової оцінки, сутність яких полягає в урахуванні ризиків страхової галузі, здатності страхової компанії раціонально управляти фінансовими ресурсами, ефективності управління фінансами та ризиками (с. 128-131).

Заслуговують на увагу запропоновані рекомендації щодо впровадження більш тісного взаємозв'язку та взаємодії банківського та страхового секторів, спрямованого на забезпечення ефективності діяльності фінансових установ, при якому головним економічним інтересом вважається максимізація ринкової вартості фінансових установ, за умови, що примноження капіталу власників страхової компанії і банку має відбуватись з одночасним задоволенням потреб

наявних клієнтів (с. 173-178).

Отримані теоретико-практичні результати дисертації відповідають об'єктивній реальності щодо забезпечення ефективності діяльності страхових компаній України. Висновки, сформульовані в дисертаційному дослідженні, базуються на достовірних наукових та статистичних джерелах. Обсяг викладеного матеріалу є достатнім в обґрунтуванні запропонованих дисертантом висновків і рекомендацій. Крім того, вони апробовані автором на міжнародних науково-практичних конференціях, які було присвячено проблемам функціонування ринку страхування. Положення, висновки і пропозиції повністю науково аргументовані, мають теоретичне і практичне значення та достовірні ознаки новизни.

Наукова новизна одержаних результатів. Основні положення дисертації, що визначають її наукову новизну, полягають у наступному:

1. Удосконалено науковий підхід щодо забезпечення ефективності діяльності страхових компаній, який базується на перетворенні складу критеріїв відповідно до етапів життєвого циклу страхової компанії. Обґрунтовано доцільність включення до етапів життєвого циклу можливості компанії увійти до фінансового кластеру з метою досягнення більш високої ефективності діяльності (с. 21-23).

2. Дістало подальшого розвитку класифікація видів ефективності діяльності страхової компанії. Окрім загальноприйнятої економічної та управлінської ефективності, до класифікації включено комерційну, соціальну та інтеграційну ефективність (с. 40-42).

3. Проаналізовано сучасний стан розвитку страхового ринку України та, спираючись на отримані результати, запропоновано методичний підхід до забезпечення ефективності діяльності страхової компанії, який базується на теорії та методології життєздатності (с. 166-169).

4. Розроблено методичний підхід до оцінки доцільності включення страхових компаній до фінансового кластеру на основі порівняння ефективності діяльності окремої страхової компанії та функціонування

фінансового кластеру (с. 202-211)

5. Наведені в дисертації висновки, пропозиції та практичні рекомендації надають можливість внести на теоретико-методичних засадах конструктивність в розробку організаційного підходу до формування інфраструктури фінансового кластеру та вдосконалити механізм управління діяльністю страховиків в рамках фінансового кластеру.

Отримані автором результати та надані пропозиції за умови їх реалізації сприятимуть забезпеченню ефективності діяльності страхових компаній України.

Ідентичність змісту автореферату і основних положень дисертації.

Зміст автореферату відповідає основним положенням, висновкам і рекомендаціям дисертаційного дослідження. Пункти наукової новизни, що винесено на захист, повністю розкрито в дисертації.

Оцінка публікацій. Результати виконаних досліджень знайшли відображення у 14 публікаціях, серед яких розділи у трьох колективних монографіях, сім статей у збірниках наукових праць, чотири тези у матеріалах наукових конференцій. Загальний обсяг – 4,3 д.а., з них автору належить 3,8 д.а. Теоретичні положення і практичні рекомендації, які було сформульовано в дисертації, знайшли своє відображення в публікаціях.

Наукові положення, результати, висновки і рекомендації дисертації є результатом самостійно проведених досліджень у сфері ефективності діяльності страхових компаній України. Внесок автора в опубліковані в співавторстві наукові праці показано в переліку публікацій.

Автореферат роботи розкриває зміст дослідження і не містить інформації, відсутньої в дисертації.

Дискусійні положення та недоліки. Відзначаючи в цілому достатній рівень наукових здобутків дисертанта, обґрунтованість переважної більшості результатів дослідження, вважаємо за необхідне вказати на певні недоліки.

1. В п. 1.3 на с. 54 автор надає оцінку особливостям діяльності страхових компаній в сучасних умовах, посиляючись на положення Закону України «Про господарські товариства». На жаль, у списку використаних джерел не наведено вказаного нормативно-правового акту.

2. У першому розділі дисертації бракує формалізації концепції забезпечення ефективності діяльності страхових компаній, яка би поєднала в єдине ціле теоретико - методичні основи визначення ефективності, методичку аналітичної частини дослідження другого розділу і результативну частину у вигляді науково-практичних рекомендацій, викладених у третьому розділі дисертації. Це спростило би наочне сприйняття отриманих результатів і підсилило би їх загальну позитивну оцінку.

3. У другому розділі дисертації проведено аналіз обсягу активів страхових компаній (с. 76-78) та динаміки валових страхових премій (с. 81-82) за різні періоди дослідження. Для більшої обґрунтованості висновків та рекомендацій доцільно було б провести порівняльну оцінку цих показників за однаковий період.

4. На с. 146 дисертації представлено рис. 2.19, в якому автор виділяє складові рейтингової оцінки ефективності діяльності страхової компанії, враховуючи структуру основної діяльності страховиків, відображену в показниках абсолютних і відносних обсягів премій та рівнів виплат за видами страхування. Крім усього вищезазначеного, при побудові рейтингу окремої страхової компанії, доречно враховувати показник вихідного перестраховання, який виступає одним з індикаторів ефективності діяльності страхових компаній.

5. У третьому розділі дослідження автором розроблено організаційний підхід до формування інфраструктури фінансового кластеру (с. 187-191), але залишається незрозумілим, яким чином здійснюється співпраця та зворотній зв'язок між Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, Лігою страхових організацій України, фінансовими інститутами, органами управління страховою діяльністю, ревізійною комісією.

Загальна оцінка. Дисертація Стрілець Єлизавети Михайлівни «Забезпечення ефективності діяльності страхових компаній України» є завершеним, самостійним науковим дослідженням, яке має теоретичне і практичне значення та характеризується науковою новизною.

Результати дисертації розв'язують актуальну проблему розробки практичних рекомендацій щодо забезпечення ефективності діяльності страхових компаній України.

Отримані дисертантом основні теоретико - методичні положення і висновки чітко сформульовані. Проведене дослідження підтверджує належний рівень наукової зрілості та професійної підготовки здобувача.

Дисертація відповідає пп. 9, 11, 12, 13 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567, а дисертант Стрілець Єлизавета Михайлівна заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит.

Офіційний опонент:

**кандидат економічних наук,
економіст ТОВ «Тріал Медіа»**

Г. О. Чевела

**Підпис Чевели Г. О. засвідчую
Директор ТОВ «Тріал Медіа»**

П. Д. Чілібін

12.05.2015 р.